

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยด้านครอบครัว และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสภาวะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช" มุ่งศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว และจิตลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดจิตสภาวะ และวิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งจิตสภาวะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนาจิตสภาวะของนักศึกษาต่อไป ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 500 คน ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวนรวม 500 คน แบ่งเป็น เพศชาย 250 คน (50%) และเพศหญิง 250 คน (50%) ซึ่งส่วนใหญ่บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกร (55.4% และ 56.2%) ครอบครัวมีรายได้ 10,001 -15,000 บาท (49%) และปัจจุบันพักอาศัยอยู่ในหอพัก (75.8%)

พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 4.25) โดยพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรักษาความสะอาดในการใช้ห้องน้ำทุกครั้ง และพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การขีดเขียนข้อความต่างๆ ที่โต๊ะ เก้าอี้ และผนังของอาคาร

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.43) โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่ผู้ปกครองแสดงให้รู้ว่าท่านรักมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การที่ผู้ปกครองไม่เคยสนใจทุกข์สุข

การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดาในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.91) โดยการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดาในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่บิดามารดามักเป็นอาสาสมัคร ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมทุกครั้งที่มี

โอกาส และการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดาในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การที่บิดามารดามักทิ้งขยะตามที่ต่างๆไม่เลือกที่

ปัจจัยด้านสุขภาพจิตดีในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสุขภาพจิตดีในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.26) โดยปัจจัยด้านสุขภาพจิตดีในระดับน้อยแต่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อครูถามคำถามในห้องเรียน ถึงจะตอบได้ก็ไม่กล้าตอบ และปัจจัยด้านสุขภาพจิตดีในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การที่รู้สึกกังวลใจว่าพ่อหรือแม่อาจจะไม่รัก

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 4.21) โดยทัศนคติที่ดีในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้สึกภูมิใจมาก เมื่อตนเองได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้ประสบภัย และทัศนคติที่ดีในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การที่ต้องคอยปิดไฟและพัดลมในห้องเรียนเมื่อเรียนเสร็จเป็นเรื่องที่เสียเวลา

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกของนักศึกษา ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานข้อนี้โดยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2 การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกของนักศึกษา ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานข้อนี้โดยพบว่า การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 3 สุขภาพจิตดี มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกของนักศึกษา ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานข้อนี้โดยพบว่า สุขภาพจิตดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 4 ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกของนักศึกษา ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานข้อนี้โดยพบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล ย่อมเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะเช่นกัน ซึ่งครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ใกล้ชิด และปลูกฝังให้เด็กรู้จักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ลักษณะนิสัยในด้านต่างๆ โดยแต่ละครอบครัวก็จะมีวิธีการที่แตกต่างกันไป การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร ด้วยการแสดงความรัก เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของบุตร มีความใกล้ชิดบุตรด้วยการทำกิจกรรมร่วมกับบุตร สนับสนุนช่วยเหลือ และให้ความสำคัญแก่บุตร สามารถอธิบายเหตุผลให้แก่บุตร ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร และให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าที่จะปฏิบัติตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็กมาก โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรม สุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคต และลักษณะอื่นๆของเยาวชน ดังนั้น วิธีการอบรมเลี้ยงดูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาจิตใจหลายด้านของเยาวชนไทย เช่นงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบจันท์ (2524 : 7, 82) เรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ได้ศึกษานักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตอายุระหว่าง 11-25 ปี จำนวน 1,400 คน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมาก มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงของผู้ศึกษาทุกระดับอายุ ถ้าผู้ตอบได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนมากใช้เหตุผลมาก ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย สัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543 : 156-160) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 480 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่ามากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคมนา วัชรานันท์ (2546 : 71, 90, 106) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 180 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 180 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน นักวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนามากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลน้อย

2. การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยนักศึกษาที่เห็นแบบอย่างจากบิดามารดา ย่อมเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะเช่นกัน ซึ่งการแก้ปัญหาเรื่องการขาดความรับผิดชอบนั้น ผู้ใหญ่ต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเสียก่อน เพราะเด็กจะรับปรัชญาความคิดโดยสังเกตจากพฤติกรรมซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับการเลียนแบบมากกว่าการได้รับคำสอน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2540 : 140) โดยเฉพาะบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีโอกาสเป็นแบบอย่างแก่เด็กตั้งแต่วัยเริ่มต้นของชีวิต เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก การพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบให้มีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภานันต์ เปียศิริ (2545 : 57,136-137,144-145) เรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวไม่น้อยกว่า 1 ปี และโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 701 คน นักวิจัยพบว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าอย่างเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวน้อย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการมีแบบอย่างพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคลอย่างเด่นชัด เช่น งานวิจัยของคมนา วัชรานินทร์ (2546 : 71,94) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 360 คน พบผลว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างการอาสาในปัจจุบันมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอาสาในปัจจุบันมากกว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างการอาสาในปัจจุบันน้อย

3. สุขภาพจิตดี มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยนักศึกษาที่สุขภาพจิตดี ย่อมเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะเช่นกัน โดยสุขภาพจิตเป็นลักษณะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งลักษณะหนึ่งของมนุษย์ นักจิตวิทยาหลายแขนงพบว่า สุขภาพจิตเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะอื่นๆ และพฤติกรรมหลายประเภทของมนุษย์ โดยเฉพาะไอเซนค (Eysenck, 1970 : 60 อ้างในดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉีก, 2524 : 1) นักจิตวิทยาคนสำคัญชาวอังกฤษในปัจจุบันเชื่อว่า ส่วนหนึ่งของสุขภาพจิตที่วัดได้เป็นลักษณะอาการทางประสาท ร่วมกับความเฉลียวฉลาดและความชอบเข้าสังคมจะช่วยให้เข้าใจบุคคลนั้นได้อย่างลึกซึ้ง และอาจใช้ทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆของบุคคลนั้นได้อย่างแม่นยำ ดังนั้น สุขภาพจิตดี จึงหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อยหรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนินทานนท์ และคณะ, 2536 : 38) สุขภาพจิต เป็นจิตลักษณะพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุในการพัฒนาลักษณะทางจิตอีก 5 ประการของคนดี

และคนเก่ง สุขภาพจิตที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นแก่การรับรู้สภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมได้มาก แม้บุคคลมีสติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมมากแต่ถ้าสุขภาพจิตไม่ดีก็จะไม่สามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์นั้นได้อย่างเต็มที่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน , 2543 : 90) ดังนั้นในการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีความตั้งใจจนเกิดเป็นพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมหรือมีจิตสาธารณะนั้น จึงมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะทางสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาสิณี นุ่มเนียม (2546 : 64-65, 85, 89) ที่ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 576 คน นักวิจัยพบผลว่าในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก มีแบบอย่างที่เหมาะสมมาก และมีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้ที่มิตศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย มีแบบอย่างที่เหมาะสมน้อย และมีสุขภาพจิตไม่ดี นอกจากนี้ในเรื่องความพร้อมที่จะกระทำนักวิจัยยังพบอีกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมักเป็นผู้ที่มีความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย

4. ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยนักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ย่อมเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะเช่นกัน ซึ่งทศนคติเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ ความรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2530 : 65) ภายหลังจากที่บุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าดีเลว หรือมีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร และเกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้นๆแล้ว การมุ่งกระทำที่จะเกิดขึ้นมานั้นมักจะสอดคล้องกับการรับรู้และความรู้สึกต่อสิ่งนั้นๆเสมอ (Eagly & Chaiken, 1993 : 10) ดังนั้นทศนคติจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล การสร้างจิตสาธารณะเกิดจากการทำให้เด็กได้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกที่ดี เห็นคุณค่า จนกระทั่งมีความตั้งใจที่จะกระทำ และเกิดการกระทำหรือพฤติกรรมขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุหลาบ ไทโรโพธิ์ภู (2546 : 101, 179) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมมารักษาความสะอาด โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งชายและหญิง จำนวน 587 คน นักวิจัยพบผลว่า นักเรียนที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมมารักษาความสะอาดมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมมารักษาความสะอาดส่วนรวมมากกว่านักเรียนที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมมารักษาความสะอาดน้อย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชในครั้งนี้ สามารถนำผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวเสนอแนะผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการขีดเขียนข้อความต่างๆ ที่โต๊ะ เก้าอี้ และผนังของอาคาร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความตระหนักในการร่วมกันรักษาสิ่งของสาธารณะ ดังนั้น จึงควรแก้ไข หรือค้นหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวของนักศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เกิดเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

2. จากการศึกษาปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายงานการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อยซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การที่ผู้ปกครองไม่เคยสนใจทุกข์สุข ดังนั้น จึงชี้ให้เห็นว่าผู้เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองควรตระหนักในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลนั้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงควรติดตามและให้ความสนใจกับบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ

3. จากการศึกษาการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายงานว่าบิดามารดามักทั้งขยะตามที่ต่างๆ ไม่เลือกที่ ดังนั้น ผู้เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองควรตระหนักในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดานั้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาเช่นกันดังที่ได้ปรากฏในผลการวิจัย

4. จากการศึกษาสุขภาพจิตของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปริมาณสุขภาพจิตที่ดีในระดับน้อย ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายงานปริมาณสุขภาพจิตซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การที่รู้สึกกังวลใจว่าพ่อหรือแม่อาจจะไม่รัก ซึ่งอาจสอดคล้องกับประเด็นที่พบในปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลว่า การที่ผู้ปกครองไม่เคยสนใจทุกข์สุข ดังนั้น จึงชี้ให้เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองควรตระหนักในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น

5. จากการศึกษาทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าการที่ต้องคอยปิดไฟและพัดลมในห้องเรียนเมื่อเรียนเสร็จเป็นเรื่องที่เสียเวลา และเนื่องจากปัจจัยด้านทัศนคติมีความสำคัญต่อแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น จึงควรร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาความตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัดทรัพยากร รู้จักความเสียสละ และการรักษาสาธารณะสมบัติร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาที่พบในงานวิจัยครั้งนี้ และจากวิธีการวิจัยที่น่าจะมีการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอเสนอแนะการวิจัยที่ควรทำต่อไป 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก เนื่องจากจิตสาธารณะ มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติที่ควรปลูกฝังให้เกิดในบุคคลทุกวัย จึงน่าจะมีการวิจัยในลักษณะติดตามผลในระยะยาว โดยทำการศึกษาในระดับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกชั้นปี ซึ่งจะทำการวิจัยมีความถูกต้อง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประการที่สอง ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินผลชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของผลการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาให้เยาวชนไทยมีจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม

ประการสุดท้าย ควรมีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ เช่น การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlation-Study) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three Way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Entered และ Stepwised รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Path Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อการเกิดจิตสาธารณะ ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และความพร้อมที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม